

JANUSANSIKT: John Cutcliffe brukte den romerske guden Janus' doble ansikt som bilde på spenningen mellom det tradisjonelle medisinske og biologiske fokuset innen psykisk helsehjelp, og det nyere arbeidet som legger mer vekt på brukernes sosiale nettverk, ønsker og håp. FOTO: Roald Lund Fleiner/NAPHA.

-Relasjoner og respekt viktigere enn medisiner

-Altfor mange steder i verden består psykisk helsehjelp av tilbud om medisiner. Forskning blant brukere viser veldig klart at det er respekt, verdighet og relasjon til terapeuten og øvrig nettverk som betyr mest for dem, sier den engelske professoren John Cutcliffe.

Den anerkjente engelske forskeren, bosatt i Maine i USA, besøkte 15. mai Elverum i anledning 15-årsdagen til Forum for praksisnær forskning - som er et samarbeid mellom forskere, praktikere, brukere og pårørende om forskning på og utvikling av psykisk helsetjenester i Hedmark.

Mindre medisin - mer relasjoner

-Hvis jeg trengte psykisk helsehjelp ville jeg mye heller motta denne fra en som formidlet håp, og så meg i sammenheng med mine sosiale relasjoner og omgivelser, enn en som så meg som et medisinsk kasus som må behandles individuelt, sa John Cutcliffe til et nesten fullsatt auditorium hos Høgskolen i Hedmark på Elverum.

Cutcliffe argumenterte for en mindre diagnosefokusert psykisk helsetjeneste, som han mener i stedet må jobbe med folks relasjoner og sosiale kontekst.

-Du kan ikke ta en blodprøve og fastslå at en person er deprimert. Diagnoser er bare en samling symptomer som fagfolk mener er en sykdom. Husk at homofili ble strøket fra listen over psykiatriske diagnoser i USA så sent som i 1974, minnet Cutcliffe om.

Del av å være menneske

Han mener at psykiske problemer må ses på som en naturlig og kanskje nødvendig del av det å være menneske, ikke som sykdommer.

-Hvem her har følt seg deprimert noen gang? Opplevd angst? Hørt stemmer i hodet? Det har de fleste av oss gjort. Dette kan være naturlige reaksjoner, som i noen tilfeller blir så omfattende at man trenger hjelp. Men ser man det som en sykdom så er faren stor for at man ender opp med å behandle personen løsrevet fra det viktigste, nemlig den sosiale konteksten vedkommende lever i, mener Cutcliffe.

Som et janusansikt

Engelskmannen mener at måten tjenesteutøverne svarer på når de blir spurt om hva de driver med reflekterer spenningen mellom tradisjoner og nytenkning.

-Kanskje kaller du deg psykiatrisk sykepleier den ene dagen, og psykisk helsearbeider den neste? Jeg synes et godt bilde på dette er det romerske dobbelte janusansiktet, der det ene ansiktet ser bakover i historien, mens det andre ser fremover, sa Cutcliffe.

Må ta veivalg

Han mener at de to hovedretningene, den medisinsk orienterte på den ene siden, og den relasjonelt og omgivelsesorienterte på den andre, vanskelig lar seg forene. Altså må man ta et veivalg, mener Cutcliffe.

-Hvordan kan jeg være en troverdig samarbeidspartner og støttespiller for et menneske som trenger hjelp, hvis jeg når som helst kan frarøve vedkommende frihet ved å tvangsmedisinere, stenge inne eller frata personen personlige eiendeler, spurte Cutcliffe tilhørerne.

Utfordret av tilhører

Her ble han utfordret av tilhører og psykiatrisk sykepleier Veronica Lockertsen, som viste til at brukere hadde takket henne i ettertid for å ha tatt over styringen i situasjoner hvor de ikke selv hadde kontroll.

-Ett veldig godt eksempel, svarte Cutcliffe. Min mening er at man kan gjøre slike ting så lenge det er basert på en avtale og dialog på forhånd, var Cutcliffes råd.

-Det Cutcliffe beskriver er noe man alltid kan ønske seg, og som også ofte gjøres gjennom det samarbeidet som man naturlig har med pasientene. Men det han sier lite om er grensetilfellene, når pasientene mister evnen til å forholde seg til egne ønsker og planer, sier Lockertsen til napha.no.

JOHN CUTCLIFFE

- Professor i psykiatrisk sykepleie ved Universitetet i Maine (USA), Universitetet i Ulster (Sorbritannia), Universitetet i Malta og i Coimbra i Portugal.
- Har jobbet som psykiatrisk sykepleier i England.
- Forsker på håp, selvmord, aggresjon og klinisk veiledning.
- Ble i 2004 utnevnt til leder for et kanadisk forskningscenter innen suicidologi.
- Har publisert over 170 artikler og kapitler, 10 bøker og over 70 abstrakter til konferanser. Hans arbeider er oversatt til tysk, kinesisk, nederlandsk, spansk, japansk og portugisisk.

SAVNET BESKRIVELSE AV VANSKELIGE GRENSETILFELLER: Psykiatrisk sykepleier Veronica Lockertsen. FOTO: Roald Lund Fleiner/NAPHA.

Kommenter: